
ПОЛИТИКА

Уметност мора да има смисла, живот не

Аутор: Дубравка Лакићнедеља, 24.10.2010. у 22:00

Милчо Манчевски

31. БРАЋА МАНАКИ ФЕСТИВАЛ

Битољ- Шокирана македонска јавност, родбина, пријатељи, колеге и познаници кичевског новинара Влада Танеског, још нису били стигли да га повежу са незапамћеним серијским убиствима старица, када је из тетовског затвора стигла вест да је „монструм из Коњских ливада“ пресудио сам себи, утапањем у кофи воде у затворском тоалету.

У року од 72 сата (2008) био је отворен и затворен случај најгрозоморнијег злочина почињеног на македонском тлу, а многа су питања остала још увек отворена, на шта у свом структурално неуобичајеном, готово експерименталном, а

веома узбудљивом троделном филму „Мајке“ (два играна и један документаран), указује и македонски редитељ – оскаровац Милчо Манчевски.

Филм „Мајке“ свечано је отворио 31. Фестивал „Браћа Манаки“ у Битољу, одмах се нашао и у скопским биоскопима и узбуркавши македонску јавност, постао је главна тема за разговор и то не само у филмским круговима...

Структура Вашег филма је крајње неуобичајена чак и за оно што у последње време називамо „играно-документарном структуром”?

Природа истине интересује ме више него истина сама. Како долазимо до истине или до онога што мислимо да је истина, како састављамо мозаик у глави, када мењамо истину а да тога нисмо ни свесни, да ли више верујемо ономе што нам се допада него ономе што је истина? Људи се полако освешћују и схватају да појам „документарац“ садржи у себи превару, и да је у питању, у ствари, само један начин стилизације, као експресионизам или импресионизам.

Ја сам се на филмској академији у Илиноису заразио експерименталним филмом, а богами више уживам у добром сликарству или модерној класичној музици него у филму, па сам ето то превео у мој филм.

За разлику од „Мајки“ , Ваши филмови и „Пре кише“ и „Прашина“ имали су чврсту структуру и повезану наративну.

И „Пре кише“ и „Прашина“ су настали под утицајем структурализма, с тим што мене увек занима баланс емотивног и цербралног, односно мислим да структурализам у једном уметничком делу треба да се избалансира тиме што би исто то дело функционисало код гледаоца и на базично емотиван начин. Верујем да моји филмови имају и једно и друго, те да на тај начин добијају на комплексности. Није ништа ново мешати документарно и артифицијелно у сликарству или у књижевности, али у филму се то ретко ради, осим када се играним сценама не илуструје документарна теза. Филм, и посебно, филмски сценарио, још су увек заглављени у деветнаестом веку, тамо где је роман био пре него што се појавио Џејмс Џојс. Нема потребе да се приче у филму „Мајке“ повезују наративно.

Филм „Мајке”, чини ми се, представља и снажан ударац у стомак македонског друштва, које је преко ноћи постало познато широм света по једном ужасном криминалном случају, а не по својој економији, култури, спорту или богатој историји? Хоће ли македонска публика са разумевањем прихватити овај филм?

Реакције су изврсне, чак боље него код мојих претходних филмова, попут „Сенке“ који је видело само десет одсто Скопља. Бојао сам се да ће формат – два играна и једно документарно поглавље, сва три неповезана – бити проблем, али десило се супротно. Људи су нагннули у биоскоп и кажу да су сви погођени филмом. Већини се веома допао. Наравно, има и оних који траже да буду „представљени“ у лепшем

светлу, као да је задатак ауторског филма да буде „ждановистички агитпроп“. Истина боли, али не можете се бавити својим проблемима и решавати их ако их најпре не идентификујете. Свиђа ми се она реченица Меше Селимовића „да је сваки човјек увјек на губитку“. Желео бих да ово не буде истина, макар и на тренутак. Можда је начин да се то постигне баш у суочавању са својим страховима и тугама. Загрлити их, можда им се чак и насмешити.

Сваког од нас је родила мајка – и филмског ствараоца и убицу. Мајка је и светица и грешница, мајка је и жртва. Балканска мајка? Да ли ту негде лежи и иницијална идеја за овај филм?

Мајка је та која нас прва учи истини и лажи. Тешко је после отарасити се онога чему нас је она научила. Иницијална идеја за „Мајке“ била је ординарност зла, без обзира да ли су то „невине“ девојчице, брат или комшија. „Добар дан, комшија, како сте, како жена“ и онда у трен ока – пензионисана комшиница везана, силована, држана у заточеништву, убијена, бачена у депонију, и након тога овај или један други комшија извештава за новине о грозном убиству, посећује породицу, интервјуише их, теши их. Све су жртве у овом филму – а богами и понеки агресор – мајке.

Оно што је мени посебно занимљиво јесте то што су, и играни и документаристички делови, стилски и визуелно уједначени чему доприноси и фотографија, ритам филма, али и низ финих животних детаља које Ви својим поступком ненаметљиво хватате и слажете у сликовити мозаик?

Природа сваког филма је мозаик, јер се он по дефиницији састоји из милион атома - кадрова. Само је питање умешности и приступа колико ћемо фино плести тај мозаик и колико ћемо артифицијелних превара увести у тај мозаик – да ли глумимо континуитет радње или га разбијамо. Зато што је најочекиванија стилизација филма реализам, ја волим да подметнем документарне кадрове у играном филму, или да развијем реалистичне детаље у радњи, у слици, у тону, у глуми, па овог пута и у причи. Како би постигли стилско јединство пуно смо радили са дизајнером Дејвидом Мансом и са директором фотографије Владимиром Самоиловским на стилизовању и играних и документарног поглавља. Музика је инструментална – Игор Василев Новоградска је обрадио изворну македонску музику на савремени симфонијски начин и дозволио да емоције дискретно кључају испод површине. Музика уједначује филм још и више него фотографија. Код ритма је најважније било да трећа прича крене без застајкивања, али не пребрзо. Опасан је то тренутак, јер мењаш брзине усред претицања.

Све три приче су истините?

Све три приче су комплетно истините догађаји, с тим што сам две обрадио као играна поглавља, а трећу као документарно поглавље. Код играних поглавља чак имамо и дијалог који сам користио буквално онако како је било у стварности, па је

и мото филма, једноставно - „Истина“, а сада већ и „Истина боли“. Апсурд постаје јасан на крају филма када схватимо да је документарно поглавље компликованије и апсурдније од играних, ваљда због тога што уметност мора да има смисла, а живот не.

Из свих Ваших филмова јасно је да много волите своју земљу. Љубите њену лепоту, дивите се њеним пејзажима, али сте, чини се, критички расположени према њеним житељима?

Па, рецимо да преферирам природу над друштвом. Из љубави према обома, наравно.

Коментари8

[illegible]

Gojko Vranicпре 8 година

Izvrstan intervju i izvanredan sagovornik. Slazem se sa Mancevskim kada kaze da film ne treba da bude "zdanovisticki agitprop" vec da se bavi istinom na nacin na koji Mancevski i sugerise da treba da se bavi. A ISTINA BOLI! izvrsno

Одговори | Препоручујем 0

Smeta vam termin

Niko u tekstu ne tvrdi da je Milcho dobio Oskara vec je za njega receno da je OSKAROVAC kao sto se oskarovcem smatra svako ko je usao medju 5 nominovanih za Oskara sto Milcho jeste uspeo sa filmom PRE KISE. Komentatore pre mene zbunjuje termin koji je uobicajen u svetu filma. Milchu svaka cast za novi film!

Одговори | Препоручујем 0

Jasna Čikagoпре 8 година

Milcho Manchevski je sjajan reditelj i osoba za poštovanje! Jedva čekam da vidim film Majke

Одговори | Препоручујем 0

SLOBODAN PETROVIC пре 8 година

Postovani(a), Oskare su dobili Dusan Vukotic (animirani film) i Denis Tanovic (najbolji strani igrani film), a nas MM za Pre kise: Before the Rain won Golden Lion for Best Film at the Venice Film Festival (1994) and an Academy-Award nomination for Best Foreign Language Film (1995). Before the Rain has been listed in the New York Times' book Best 1000 Movies Ever Made. I tu je jedna nepreciznost (netacnost materijalne prirode): Pre kise je podelio ravnopravno prvu nagradu na VF 1994! Ovo ne pisem da bi umanjio znacaj uspeha MM, vec zbog faktografije, ako je uopste nekome vazna danas! S postovanjem, Vas, Slobodan, novinar iz Skoplja

Одговори | **Препоручујем** 0

Пламен В. пре 8 година

Филм од милчо је много добар и жесток

Одговори | **Препоручујем** 0

ПОЛИТИКА

© Политика Online

Политика новине и Магазини

Трг Политика 1, Београд, Србија